

ПРАВИЛНИК
О УТВРЂИВАЊУ
ЗДРАВСТВЕНЕ СПОСОБНОСТИ

Београд, 13.08.2019. године

На основу члана 100. став 2. тачка 9. Закона о Спорту ("Сл.гласник РС", бр. 10/2016), а у складу са чланом 64. став 2. тачка 9. Статута Рукометног савеза Србије, Управни одбор Рукометног савеза Србије, на седници одржаној 13.08.2019. године донео је

ПРАВИЛНИК

О УТВРЂИВАЊУ ЗДРАВСТВЕНЕ СПОСОБНОСТИ

(пречишћен текст)

I. ПРЕДМЕТ И ЦИЉ

Члан 1.

Овај правилник о утврђивању здравствене способности (у даљем тексту: Правилник) дефинише надлежну здравствену установу, начин, врсте, обим и рокове на основу којих се утврђује здравствена способност спортиста за обављање спортских активности и учествовање на спортским такмичењима, као и здравствену способност спортских стручњака и стручњака у спорту ангажованих у Рукометном савезу Србије (у даљем тексту: Савез).

Члан 2.

Циљеви утврђивања здравствене способности спортиста такмичара за учешће на такмичењима су очување и унапређење здравља и радне способности спортиста такмичара, правилно едуковање о очувању здравља у спорту, превенција обољевања, повређивања и других поремећаја здравља и инвалидности током бављења спортом, као и процена да ли су спортски стручњаци и спортске судије способни за обављање својих функција.

Члан 3.

Прегледима којима се утврђује здравствена способност спортиста такмичара утврђује се стање здравља, оцењује психофизичка способност, као и општи утицај физичке активности на организам спортисте. Резултати прегледа пружају и поједине информације које су битне код вршења селекције у спорту. На основу утврђених предиспозиција може се предвидети и где се може очекивати највећи успех.

Члан 4.

На основу утврђивања здравствене способности спортских стручњака и спортских судија, утврђује се њихова здравствена и физичка способност и спремност за обављање њихових функција, као и психичка способност да одговоре свим комплексним задацима.

II. ОПШТА И ПОСЕБНА ЗДРАВСТВЕНА СПОСОБНОСТ, РОКОВИ УТВРЂИВАЊА И НАДЛЕЖНА ЗДРАВСТВЕНА УСТАНОВА

Члан 5.

Пре почетка и за време бављења спортском активношћу, свако лице које учествује у такмичарском и тренажном процесу дужно је да обави спортско медицински преглед и контролне прегледе. Ако се из здравствених разлога донесе закључак да се прегледана особа не може бавити спортом, неће му се дозволити активност у тренажном и такмичарском процесу.

Члан 6.

Да би могао да учествује у такмичењу спортиста мора имати утврђену општу и посебну здравствену способност.

Члан 7.

Надлежна здравствена установа, односно Завод за спорт и медицину спорта Републике Србије и Покрајински завод за спорт и медицину спорта, утврђују општу и посебну здравствену способност спортиста такмичара.

Члан 8.

Појам надлежне здравствене установе, подразумева здравствену установу која обавља здравствене преглед, има простор и адекватну медицинско-техничку опрему, у којој се обавља и делатност спортске медицине и која има специјалисту спортске медицине.

Уколико у месту пребивалишта, боравишта спортисте здравствена установа нема специјалисту спортске медицине, надлежна је здравствена установа која има специјалисту интерне медицине, педијатрије, медицине рада или опште медицине.

Члан 9.

Трошкове утврђивања здравствене способности сноси клуб чији је спортиста, спортски стручњак члан, сам спортски стручњак, сам спортиста или Савез, уколико се утврђује здравствена способност спортисте репрезентативца и тренера репрезентације у циклусу репрезентативних активности.

Спортски судија сноси сам трошкове утврђивања здравствене способности, сем уколико Савез не донесе другачију одлуку.

Члан 10.

У спортском такмичењу може учествовати спортиста коме је у периоду од шест месеци пре одржавања спортског такмичења утврђена општа здравствена способност за обављање спортских активности, односно делатности.

Уколико спортска организација планира да уз писмену сагласност родитеља закључи уговор са спортистом који нема потпуну пословну способност, то је могуће једино уз претходно утврђену општу здравствена способност спортисте од стране надлежне здравствене установе.

Члан 11.

Поред опште утврђује се у одређеним случајевима и посебна здравствена способност.

Посебна здравствена способност утврђује се, поред опште здравствене способности, у периоду од шест месеци пре одржавања спортског такмичења за:

- 1) спортисте професионалце;
- 2) спортисте репрезентативце;
- 3) спортисте категорисане на основу националне категоризације спортиста;
- 4) спортисте такмичаре млађе од 16 година;
- 5) спортисте такмичаре млађих категорија који се такмиче у старијим категоријама;
- 6) друге спортисте такмичаре ако је та обавеза утврђена актима Савеза.

Члан 12.

Обавеза утврђивања здравствене способности постоји и за стручњаке у спорту: спортске стручњаке и спортске судије.

Правила о утврђивању опште здравствене способности примењују се и на спортске стручњаке и спортске судије, с тим да здравствени преглед спортских судија и спортских стручњака обавезно садржи и психолошки преглед.

Члан 13.

Контролу и евиденцију обављених систематских и контролних прегледа спроводи канцеларијска служба Савеза у сарадњи са Здравственом комисијом Савеза, а у складу са овим Правилником.

Члан 14.

Уколико је предвиђено утврђивање посебне здравствене способности спортисте такмичара, она се врши истовремено са утврђивањем опште здравствене способности.

III. ПРЕТХОДНИ, ПЕРИОДИЧНИ И ВАНРЕДНИ ЗДРАВСТВЕНИ ПРЕГЛЕД

Члан 15.

Да би се утврдила општа и посебна здравствена способност спортиста такмичара, врше се: претходни, периодични и ванредни здравствени прегледи.

Члан 16.

Спортисти такмичари врше претходни здравствени преглед, пре почетка бављења спортом, односно пре или при првој регистрацији за одређену спортску организацију.

Претходним здравственим прегледом утврђује се општа здравствена способност спортисте и посебна психофизичка способност у односу на конкретну спортску грану и одређену дисциплину.

Претходни здравствени преглед има за циљ утврђивање здравствене способности спортисте и његових предиспозиција за бављење одређеном спортском граном, односно спортском дисциплином.

Након утврђених резултата, предиспозиција, треба вршити усмеравање спортисте ка оној спортској грани и спортској дисциплини у којој се, на основу утврђених резултата, предиспозиција, може очекивати највећи успех.

Члан 17.

Периодични општи и посебни здравствени прегледи спроводе се ради контроле здравља и способности током бављења спортском активношћу и њима се утврђује општа здравствена способност спортисте и посебна здравствена способност у односу на грану спорта рукомет.

Члан 18.

Ванредним здравственим прегледом, утврђује се општа здравствена способност спортисте и посебна здравствена способност у односу грану спорта рукомет.

Ванредни здравствени прегледи обављају се:

1. према медицинским индикацијама, на основу првог или претходног периодичног прегледа;
2. пре наступа учесника у спортским дисциплинама у којима то одређују спортска правила Савеза;
3. после тежих болести и повреда насталих током спортских активности или из других разлога;
4. на захтев спортске организације, Савеза, спортског тренера, или самог спортисте такмичара;
5. код контроле пола;
6. након прекида бављења спортом дуже од годину дана;
7. након истека казне због повреде анти-допинг правила.

Члан 19.

Уколико спортиста такмичар није извршио Ванредни здравствени преглед, у складу са одредбама претходног члана овог Правилника, њему не може бити дозвољено да буде укључен у спортске активности и такмичења.

IV. ЗДРАВСТВЕНИ ПРЕГЛЕДИ

Члан 20.

Надлежној здравственој установи, Захтев за утврђивање опште и посебне здравствене способности спортисте такмичара може поднети спортска организација, Савез, односно сам спортиста такмичар, након чега је надлежна здравствена установа дужна да обезбеди и организује спровођење траженог прегледа у договореном термину.

Члан 21.

Свака спортска организација која учествује у систему такмичења предлаже надлежној здравственој установи план превентивних здравствених прегледа својих спортиста такмичара најкасније до краја октобра за наредну годину.

Члан 22.

Приликом утврђивања здравствене способности спортиста, обим здравственог прегледа такмичара одређује се на основу стручне анализе специфичних

функционалних захтева гране спорта рукомет, као и старосне доби.

Члан 23.

Када надлежна здравствена установа изврши здравствени преглед, о добијеним резултатим прегледа саставља Спортско медицински извештај о утврђеној здравственој способности спортисте за обављање спортских активности и учествовање на спортским такмичењима (у даљем тексту: Спортско медицински извештај) и доставља га прегледаном спортисти и изабраном лекару.

Члан 24.

Поред резултата обављених здравствених прегледа и оцену здравственог стања, Спортско медицински извештај садржи и предлог мера за очување здравља спортисте.

Спортско медицински извештај даје се на Обрасцу 1 који је саставни део Правилника.

Члан 25.

Приликом прегледа спортисте такмичара, уколико лекар посумња да је спортиста користио допинг средства, дужан је да о томе обавести Антидопинг агенцију Републике Србије, ускладу са законом који регулише спречавање допинга у спорту.

Члан 26.

Приликом утврђивања здравствене способности за учешће на такмичењима, спортистатакмичар мора да има:

1. документ којим потврђује идентитет (личну карту, пасош и др.);
2. медицинску документацију или информацију изабраног лекара о претходним болестима, повредама и лечењу;
3. такмичарску књижицу.

Члан 27.

Ради утврђивања здравствене способности за учешће спортиста на спортским такмичењима, спортиста такмичар или спортска организација која га упућује на здравствени преглед, дужни су да доставе здравственој установи попуњени упитник оличним подацима и медицинској анамнези спортисте, најкасније два дана пре заказаног термина за здравствени преглед.

Упитник из става 1. овог члана садржи следеће податке:

А. Опште податке:

- Име и презиме спортисте,
- Пол,
- Датум рођења,
- Јединствени матични број грађана,
- Број здравствене књижице и филијала Фонда здравственог осигурања која ју је издала,
- Регистарски број такмичарске књижице Савеза и ко ју је издао,
- Број телефона,
- Адресу електронске поште,
- Адресу становања, општину,

- Занимање,
- Радно место или школу,
- Датум прегледа.

Б. Спортску активност:

- Спортска организација у којој је спортиста ангажован (назив и адреса),
- Назив и адреса Савеза,
- Спортска грана,
- Спортска дисциплина или категорија,
- Позиција у екипи, тиму,
- Тренер,
- Укупан број такмичења на којима је спортиста учествовао у претходној такмичарској години (укључујући пријатељске утакмице),
- Да ли се спортиста такмичи ван своје узрастне категорије,
- Најбољи спортски успех,
- Да ли је спортиста члан Националне селекције,
- Које године је спортиста почео да тренира,
- Фреквентност (количина, сати) тренинга на недељном и дневном нивоу,
- У којој фази такмичарског циклуса је спортиста (пауза, припреме, такмичење),
- Изјаву спортисте да ли је упознат са законским прописима о коришћењу забрањених супстанци у сврху постизања боље спортске форме и резултата (едукација о анти-допинг правилима);

В. Медицинску анамнезу и наследне факторе спортисте:

- 1) Медицинска анамнеза спортисте:
  - а) Тренутно стање спортисте и прекид спортских активности на више од месец дана,
  - б) Тешке повреде коштаног-мишићно-зглобног система,
  - в) Операције, лечење у болници,
  - г) Учестале инфекције,
  - д) Озбиљне болести (инфективне, малигне и др.),
  - ђ) Срчани проблеми, неправилан и убрзан рад срца, лупање срца, бол у грудима, губљење даха, изненадни губитак свести,
  - е) Отежало дисање, кашаљ, искашљавање,
  - ж) Алергије, астма,
  - з) Поремећаји система за варење,
  - и) Губитак апетита, губитак на тежини,
  - ј) Потрес мозга; епилепсија,
  - к) Вртоглавица, краткотрајни губитак свести,
  - л) Несаница;
- 2) Спортисткиње - редовност и трајање менструалног циклуса, када је био први и последњи циклус, активна - неактивна за време циклуса;
- 3) Реакција на физички напор;
- 4) Вакцинација: Запис о статусу вакцинација (укључујући датуме), посебно вакцинација против Тетануса и Хепатитиса А и Б;
- 5) Лекови/суплементи:
  - а) Специфични лек који спортиста тренутно узима,
  - б) Одобрени ТУЕ (Изузеће терапијског коришћења средстава која су на листи забрањених допинг средстава),
  - в) Додаци исхрани (суплементи) које спортиста узима;

- 6) Болести зависности (дуван, алкохол, дрога, играонице, компјутери и др.);
- 7) Породична анамнеза (прва генерација, тј. родитељи, браћа, сестре):
  - а) Болести срца (укључујући изненадну срчану смрт),
  - б) Повишени крвни притисак, мождани удар,
  - в) Проблеми са крвним судовима, проширење вена, дубока венска тромбоза,
  - г) Болести крви,
  - д) Шећерна болест,
  - ђ) Бубрежне болести,
  - е) Алергије, астма,
  - ж) Малигне болести (рак),
  - з) Хронични проблеми са зглобовима и мишићима,
  - и) Хормонални проблеми.

Горе наведени Упитник даје се на Обрасцу 2, који је саставни део Правилника, уписује се датум и потписује га спортиста такмичар, односно родитељ или старатељ малолетног спортисте.

Члан 28.

Преглед за утврђивање опште здравствене способности за учешће на спортским такмичењима састоји се из:

- 1) Узимања општих података, с тим да се могу користити и подаци из Упитника,
- 2) Мерења висине и тежине;
- 3) Мерења крвног притиска (препоручује се увек користити исту руку и назначити то у медицинској документацији спортисте);
- 4) Преглед главе и врата (оштрина вида, нос, уши, зуби, грло, штитна жлезда);
- 5) Преглед лимфних чворова;
- 6) Грудни кош и плућа (преглед);
- 7) Срце (тонови, шумови, фреквенца срца, ритам);
- 8) Абдомен (укључујући килу, ожилјке);
- 9) Крвне судове (нпр. периферни пулс, шумови вена, проширење вена);
- 10) Преглед коже;
- 11) Нервни систем (нпр. рефлекси, сензорне неправилности);
- 12) Коштано-мишићни систем са постуралним статусом (кичмени стуб, грудни кош, доњиекстремитети);
- 13) Електрокардиограм (12-канални ЕКГ);
- 14) Лабораторијска испитивања: комплетна крвна слика (хемоглобин, хематокрит, еритроцити, леукоцити, тромбоцити); шећер у крви; тест урина (тест мерне тракице какоби се утврдио ниво протеина и шећера);
- 15) Других тачно наведених прегледа, уколико захтева.

Члан 29.

Обим прегледа за утврђивање посебне здравствене способности за учешће на спортским такмичењима, поред до сада наведеног, обухвата и:

- 1) Лабораторијску анализу крви и урина: седиментацију; уреу; креатинин; аспартат аминокиселине-трансфераза (АСТ); аланинамино-трансферазу (АЛТ); билирубин (укупни), урин са седиментом; по медицинским индикацијама: ТИБЦ, УИБЦ, масноће укрви (холестерол, ХДЛ и ЛДЛ холестерол, триглицериди), протеине;
- 2) Крвну групу и Rh фактор - по медицинским индикацијама;
- 3) Спирометрију;

- 4) Ехокардиографију (димензије и морфолошке карактеристике срчаних шупљина, зидова,залистака и великих крвних судова, контрактилност срца и протоци) за спортисте националне категоризације и све националне селекције;
- 5) Психолошке прегледе (процена социјалног статуса, својства личности, вредноснеоријентације, ситуациона специфична својства и понашања, укључујући мотиве, циљеве, сагорелост, извор стреса и начин борбе) - обавезан једном у две године за спортисте такмичаре националних селекција у узрасту од 12-18 година, а у другим случајевима према захтевима националних спортских савеза или спортских организација;
- 6) Оријентациони неуролошки преглед;
- 7) Тест оптерећења на ергоциклу или тредмилу са континуираним праћењем ЕКГ-а (једанпут годишње и по медицинским индикацијама);
- 8) Отоскопски преглед;
- 9) Проширена антропометрија: БМИ, проценат телесне масти, проценат мишића, другаантропометријска мерења у односу на захтеве спортске дисциплине и потребе корисника;
- 10) Друга испитивања неопходна за оцењивање здравствене способности спортисте у односу на захтеве Савеза, односно у зависности од медицинских индикација.

Члан 30.

Приликом утврђивања здравствене способности спортисте такмичара, здравствена установа може да изврши тест физичког оптерећења (ергометрија) само уколико је спортиста, односно његов родитељ или старатељ дао писмену изјаву да је упознат са процедуром и ризицима тестирања и да је сагласан са тестирањем.

Изјава о сагласности за тестирање физичким оптерећењем даје се на Обрасцу 3 који је саставни део овог Правилника.

Члан 31.

Психолошка процена других учесника у спорту обавља се према методологији која важи за спортисте, уз уважавање специфичних захтева појединих спортских занимања и прописа Савеза.

Члан 32.

Резултати обављених додатних здравствених прегледа (снимци и налази), посебно након спортских повреда, морају бити приложени медицинској документацији спортисте.

Члан 33.

Лекар на основу извршених здравствених прегледа:

- 1) даје оцену здравственог стања и физичке способности за учешће на спортским такмичењима у оквирима спортске гране рукомет (у даљем тексту: Оцена),
- 2) подаци са Оценом уписују се у медицинску документацију,
- 3) уписује се Оцена у такмичарску књижицу,
- 4) Оцена се доставља спортисти, његовом изабраном лекару и Савезу;
- 5) шифрирају се утврђена обољења и абнормалности по МКБ-10 и предлажу одговарајуће мере.

Члан 34.

На основу извршеног здравственог прегледа се даје Оцена, која може бити:

- 1) способан,
- 2) способан, са ограничењем _____,
- 3) привремено неспособан,
- 4) неспособан за предложену спортску грану рукомет,
- 5) неспособан,
- 6) оцена и мишљење се не могу дати због _____.

Члан 35.

Оцену потписује и оверава овлашћени лекар, својим факсимилом и печатом овлашћене здравствене установе у којој је преглед обављен.

Оцену резултата психолошке процене потписује и оверава овлашћени психолог здравствене установе у којој је преглед обављен.

Члан 36.

Оцена се даје непосредно након обављеног прегледа, а најкасније у року од десет дана.

Оцена се уписује у Спортско медицински извештај и медицинску документацију спортисте и у такмичарску књижицу спортисте.

Оцена се даје на Обрасцу 4 који је одштампан уз Правилник и чини његов саставни део.

Оцена се доставља спортисти, клубу у којем је спортиста ангажован и Савезу.

V. ОСИГУРАЊЕ СПОРТИСТА

Члан 37.

Забрањено је спортисту изложити спортским активностима које могу да угрозе или погоршају његово здравствено стање.

Члан 38.

Спортска организација је дужна у складу са законским одредбама да закључи уговор оосигурању својих врхунских и перспективних спортиста од последица несрећног случаја за време обављања спортске активности, а на основу утврђене категоризације спортиста.

Осигурана сума на коју мора бити уговорено обавезно осигурање по једном спортисти из става 1.овог члана не може бити нижа од:

- 10.000 евра у динарској противвредности за случај смрти спортисте;
- 20.000 евра у динарској противвредности за случај трајног губитка опште радне способности спортисте или способности да се бави спортским активностима;
- 5.000 евра у динарској противвредности за случај привремене спречености за бављење спортским активностима, на име накнаде за губитак прихода и стварних трошкова лечења спортисте.

Ако спортска организација не закључи уговор из става 1.овог члана, дужна је да накнади штету коју претрпи спортиста који није осигуран.

VI. ЕВИДЕНЦИЈА

Члан 39.

О утврђеној здравственој способности спортисте такмичара води се евиденција, уношењем података у медицинску документацију, од дана прве регистрације за одређену спортску организацију.

Садржај, образац и начин вођења медицинске документације утврђује се у складу са законом којим се уређују евиденције у области здравства.

VII. ЗДРАВСТВЕНА КОМИСИЈА

Члан 40.

Здравствена комисија броји 3 члана.

Здравствену комисију именује Управни одбор Савеза.

Чланови Здравствене комисије морају бити здравствени радници, од којих је најмање један члан лекар специјалиста.

Члан 41.

Здравствена комисија врши следеће послове:

- предлаже Управном одбору свој план рада;
- сачињава спецификацију лекарске опреме, средстава и лекова за такмичење
- организује континуирану едукацију у Савезу;
- сачињава листу забрањених допинг средстава у складу са прописима АДАС-а,
- прати промену листе недозвољених допинг средстава, доставља промењену листу канцеларији Савеза и у року од 7 дана од када је објави АДАС у сарадњи са Савезом, листу забрањених допинг средстава поставља на званични сајт Савеза;
- непосредно сарађује са другим струковним организацијама и научним институцијама;
- одређује инструкторе и предаваче на семинарима;
- издаје стручну литературу и публикације;
- активно сарађује са другим комисијама Савеза;
- прати промене и препоруке које прописују АДАС, здравствене организације и адекватне институције и о томе обавештава Управни одбор Савеза;
- свој рад спроводи у сарадњи са председником Такмичарске и Судијске комисије Савеза.

Члан 42.

Здравствена комисија се састаје према потреби.

Члан 43.

Састанак Здравствене комисије сазива председник Здравствене комисије.

Члан 44.

Здравствена комисија пуноважно одлучује, ако састанку присуствује више од

половине чланова, а одлуке су пуноважне ако за њих гласа више од половине присутних чланова.

Члан 45.

Председник Здравствене комисије је одговоран за правилност и законитост рада Здравствене комисије.

Члан 46.

Ако се за то укаже потреба Здравствена комисија доноси пословник о раду или посебну одлуку о међусобним односима, улогама и одговорности Здравствене комисије, а у складу са одредбама овог Правилника.

VIII.ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА НА ТАКМИЧЕЊИМА

Члан 47.

На сваком такмичењу је присутан Дежурни медицински радник, који мора да поседује уредно оверену лиценцу од стране Савеза.

Уколико је потребно, организатор такмичења, може за адекватно такмичење обезбедити сем Дежурног медицинског радника и друго медицинско особље.

Члан 48.

Дежурног медицинског радника и друго медицинско особље је дужан да обезбеди организатор такмичења, у складу са правилима Савеза.

Члан 49.

Дежурни медицински радник мора бити присустан, на свим такмичењима из календара Савеза.

Члан 50.

Медицински сто мора бити видно обележен и постављен тако да омогућава лак и несметан прилаз. Овај простор мора бити издвојен и неометан од учесника и гледалаца.

Члан 51.

Организатор такмичења мора у сарадњи са Дежурним медицинским радником да обезбеди за време одржавања такмичења адекватну опрему, медицинска средства и лекове.

Члан 52.

Организатор такмичења је дужан да обавести службу Хитне помоћи у свом седишту и за све време трајања такмичења је дужан да обезбеди возило за транспорт поврћених.

Члан 53.

Проверу да ли је извршен здравствени преглед на самом такмичењу врши делегат такмичења.

Члан 54.

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у Службеном гласилу Савеза.

**Председник
Управног одбора
Рукометног савеза Србије**
Божидар Ђурковић, с.р.